

โครงการเส้นทางคมนาคมทางบกของ สปป.ลาว : สะพานเชื่อมการค้าและการลงทุน

ด้วยการตระหนักถึงข้อดีของทำเลที่ตั้งประเทศที่ไม่มีทางออกสู่ทะเล (Landlocked Country) รัฐบาล สปป.ลาว ได้เร่งปรับปรุงถนนสายเดิม และสร้างเส้นทางสายใหม่ เพื่อให้ สปป.ลาว เป็นจุดเชื่อมโยงการค้าและการลงทุน ในภูมิภาค รวมทั้งเพิ่มช่องทางการขนส่งสินค้าให้หลากหลายยิ่งขึ้น สืบเนื่องจากการสร้างเส้นทางเชื่อมเข้ากับจีน ซึ่งเป็นตลาดขนาดใหญ่ทางทิศเหนือ และไทยทางทิศตะวันตก รวมทั้งตัดถนนพุ่งตรงไปยังฝั่งตะวันออกเพื่อสร้าง ช่องทางสั้นที่สุดในการขนส่งสินค้าออกสู่มหาสมุทร โดยมีเส้นทางหมายเลข 13 เป็นแกนหลักที่เชื่อมโยงภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ของประเทศ รวมถึงถนนสายสำคัญอื่น ๆ เข้าไว้ด้วยกัน ทั้งนี้ รายละเอียดที่น่าสนใจของเส้นทาง สายสำคัญของ สปป.ลาว มีดังนี้

➤ **เส้นทางหมายเลข 13** เป็นถนนลาดยาง 2 ช่องจราจร มีระยะทางรวมประมาณ 1,400 กิโลเมตร พาดยาว ตั้งแต่เหนือจรดใต้ทางฝั่งตะวันตกของประเทศ เริ่มต้นจากบริเวณบ้านนาเตย แขวงหลวงน้ำทา ผ่านแขวงอุดมไซ แขวงหลวงพระบาง ก่อนเลียบขนานกับแม่น้ำโขงบริเวณนครหลวงเวียงจันทน์ลงสู่ตอนใต้ ผ่านแขวงบอลิคำไซ แขวงคำม่วน แขวงสะหวันนะเขต แขวงสาละวัน แขวงจำปาสัก และเตรียมบรรจุเข้ากับเส้นทางหลักหมายเลข 7 ของกัมพูชา (ปัจจุบัน รัฐบาลกัมพูชาอยู่ระหว่างเตรียมการก่อสร้างจุดเชื่อมต่อระหว่างเส้นทางหมายเลข 13 ของ สปป.ลาว กับเส้นทางหมายเลข 7 ของกัมพูชา)

เส้นทางหมายเลข 13 นับเป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญที่สุดของ สปป.ลาว อย่างไรก็ตาม ปริมาณการใช้ เส้นทางในภาคเหนือและภาคใต้กลับแตกต่างกัน โดยการใช้เส้นทางตั้งแต่เวียงจันทน์ลงมาถึงปากเซ แขวงจำปาสัก (ระยะทาง 675 กิโลเมตร) ได้รับความนิยมมากกว่า เนื่องจากถนนส่วนใหญ่เป็นทางราบใช้เวลาเดินทางโดยรถยนต์ ประมาณ 9-9.5 ชั่วโมง ซึ่งใกล้เคียงกับระยะเวลาที่ใช้เดินทางจากเวียงจันทน์ขึ้นไปหลวงพระบาง (ระยะทาง 380 กิโลเมตร) แม้มีระยะทางน้อยกว่าถึง 295 กิโลเมตร เนื่องจากสภาพถนนส่วนใหญ่เป็นทางลาดชันและคดเคี้ยวมาก ทำให้การสัญจรค่อนข้างยากลำบาก

➤ **เส้นทางหมายเลข R3E*** เป็นส่วนหนึ่งของเส้นทางภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตามแนวเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridor) ของภูมิภาคอินโดจีน เชื่อมไทย สปป.ลาว และจีน เริ่มต้นที่ด่านห้วยทราย เมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว (ตรงข้ามกับด่านเชียงของ จ.เชียงราย ของไทย) ผ่านแขวงหลวงน้ำทา ไปสิ้นสุดที่ ด่านบ่อเต็นของ สปป.ลาว ซึ่งติดกับชายแดนประเทศจีน ระยะทางรวม 247 กิโลเมตร เส้นทางหมายเลข R3E เป็นการพัฒนาเส้นทางหมายเลข 3 เดิมของ สปป.ลาว ซึ่งเป็นเพียงถนนลูกรัง มีรัฐบาลไทย รัฐบาลจีน และ ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) เป็นผู้สนับสนุนด้านการเงิน ทั้งในรูปแบบ เงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำ และเงินให้เปล่า ทั้งนี้ เป็นที่คาดหวังว่าเส้นทางหมายเลข R3E จะช่วยเพิ่มความสะดวกให้แก่

* "เส้นทาง R3E" เป็นการอ้างอิงชื่อตามธนาคารแห่งประเทศไทย ขณะที่กรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม ใช้ชื่อว่า "เส้นทาง R3A" ส่วนที่ ระบุในแผนที่สากลใช้ชื่อว่า "เส้นทาง A3E"

สปป.ลาว และไทย ในการขนส่งไปยังตอนใต้ของจีน ทำให้ลดการพึ่งพาการขนส่งผ่านลำน้ำโขงเพียงทางเดียว ปัจจุบันโครงการปรับปรุงเส้นทาง R3E ยังอยู่ระหว่างดำเนินการ คาดว่าจะแล้วเสร็จประมาณปี 2550-2551

นอกจากนี้ เพื่อสร้างความเชื่อมโยงของการขนส่งระหว่างไทยและ สปป.ลาว บนเส้นทาง R3E รัฐบาลไทย จึงมีนโยบายสนับสนุนการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงจาก อ.เชียงของ ไปเมืองห้วยทราย โดยเสนอให้การสนับสนุนเงินทุนก่อสร้างสะพานเป็นจำนวนครึ่งหนึ่งของมูลค่าก่อสร้างทั้งหมด และขอให้รัฐบาล สปป.ลาว เป็นผู้รับผิดชอบ ส่วนที่เหลือ ซึ่งคาดว่ารัฐบาล สปป.ลาว จะขอรับการสนับสนุนด้านเงินทุนจากรัฐบาลจีนอีกต่อหนึ่ง ปัจจุบัน ADB ซึ่งเป็นผู้เสนอให้ความช่วยเหลือในการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ อยู่ระหว่างการศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการก่อสร้างสะพาน ทั้งนี้ คาดว่าจุดก่อสร้างสะพานฝั่งไทยจะอยู่บริเวณบ้านดอนหมกวัน อ.เชียงของ สำหรับฝั่ง สปป.ลาว อยู่บริเวณทิศใต้ของเมืองห้วยทราย อย่างไรก็ตาม ความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทย และรัฐบาล สปป.ลาว ในการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงจาก อ.เชียงของ ไปยังเมืองห้วยทรายยังมีความคืบหน้าไม่มากนัก และอาจส่งผลให้โครงการก่อสร้างสะพานแห่งนี้ไม่สามารถเริ่มดำเนินการก่อสร้างได้ตามกำหนดในปี 2551 ซึ่งจะทำให้ไทยใช้ประโยชน์จากเส้นทาง R3E ได้ไม่เต็มที่นักในการขนส่งสินค้าจากไทยไปยัง สปป.ลาว และจีน ในระยะแรกของการเปิดเส้นทาง

➤ **เส้นทางหมายเลข 8** เป็นถนนลาดยาง 2 ช่องจราจร ที่แยกออกจากเส้นทางหมายเลข 13 บริเวณทางใต้ของแขวงคำม่วนใกล้เขตแดนที่เชื่อมต่อกับแขวงบอลิคำไซ ไปทางทิศตะวันออก ของ สปป.ลาว และเข้าสู่เวียดนาม ก่อนบรรจบกับเส้นทางหมายเลข 1 (เป็นเส้นทางหลักที่เชื่อมดินแดนทางเหนือและทางใต้ของเวียดนาม) ที่เมืองวินห์ ซึ่งเป็นเมืองสำคัญทางตอนกลางของเวียดนาม ทั้งนี้ เส้นทางหมายเลข 8 ใน สปป.ลาว มีระยะทาง 130 กิโลเมตร และในเวียดนาม มีระยะทาง 105 กิโลเมตร ปัจจุบันเส้นทางหมายเลข 8 เป็นเส้นทางที่สั้นที่สุดในการขนส่งสินค้าจากเวียงจันทน์ออกสู่ทะเลจีนใต้ แต่ปริมาณการใช้เส้นทางกลับมีไม่มาก เนื่องจากเส้นทางก่อนเข้าสู่เวียดนามเป็นทางลาดชันลงภูเขา ซึ่งยากลำบากต่อการเดินทาง

➤ **เส้นทางหมายเลข 9** เป็นถนนลาดยาง 2 ช่องจราจร เป็นส่วนหนึ่งของเส้นทางภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตามแนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor) ของภูมิภาคอินโดจีน เริ่มจากสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 ซึ่งเชื่อม จ.มุกดาหาร ของไทยกับเมืองโกสอน พมวิทาร์ (เดิมชื่อเมืองคันทะบูลี) แขวงสะหวันนะเขต ของ สปป.ลาว ตัดกับเส้นทางหลักหมายเลข 13 ที่แยกเซโน ก่อนเข้าสู่เวียดนามที่ด่านแดนสะหวัน-ลาวบาว และบรรจบกับถนนหมายเลข 1 ซึ่งสามารถเดินทางต่อไปยังท่าเรือดานังซึ่งเป็นท่าเรือสำคัญทางภาคกลางของเวียดนาม เส้นทางหมายเลข 9 ใน สปป.ลาว และเวียดนาม มีระยะทาง 245 กิโลเมตร และ 255 กิโลเมตร ตามลำดับ ใช้เวลาเดินทางโดยรถยนต์ในแต่ละประเทศประมาณ 3 ชั่วโมง ปัจจุบันโครงการก่อสร้างเส้นทางหมายเลข 9 ใน สปป.ลาว และเวียดนามเสร็จสิ้นแล้ว เหลือเพียงการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 ซึ่งจะแล้วเสร็จในช่วงปลายปี 2549 เป็นที่คาดว่าเส้นทางหมายเลข 9 จะเป็นตัวแปรสำคัญในการกำหนดทิศทางและรูปแบบของการขนส่งสินค้าทางฝั่งตะวันออกของภูมิภาคอินโดจีน

➤ **เส้นทางหมายเลข 2 และเส้นทางหมายเลข 4** เส้นทางหมายเลข 2 เริ่มต้นที่ด่านน้ำเงิน (เมืองเงิน แขวงไซยบุรี) ซึ่งอยู่ตรงข้ามกับด่านห้วยโก๋น (จ.น่าน) และเชื่อมต่อเข้าสู่เส้นทางหมายเลข 4 ที่บริเวณจุดตัดกับเส้นทางหมายเลข 13

ที่เมืองไซย แขวงอุดมไซ ก่อนผ่านแขวงพงสาลี เข้าเวียดนามเชื่อมต่อกับเส้นทางหมายเลข 6 ที่เมืองเดียนเบียนฟู ซึ่งเป็นเส้นทางที่สามารถเชื่อมต่อไปยังกรุงฮานอย เมืองหลวงและเมืองการค้าสำคัญทางเหนือของเวียดนาม ทั้งนี้ เส้นทางหมายเลข 2 และหมายเลข 4 เป็นเส้นทางสายสำคัญที่เชื่อมไทย สปป.ลาว และทางเหนือของเวียดนาม

➤ **เส้นทางหมายเลข 18B** เป็นถนน 2 ช่องจราจร เชื่อมต่อระหว่างแขวงอัตตะปือของ สปป.ลาว กับจังหวัดกอนตูมของเวียดนาม มีระยะทางจากแขวงอัตตะปือถึงชายแดนเวียดนาม 113 กิโลเมตร และระยะทางจากชายแดนเวียดนามถึงเมืองดักโต จังหวัดกอนตูม อีก 60 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางโดยรถยนต์ประมาณ 2 ชั่วโมง ถือเป็นเส้นทางสายสำคัญในการเดินทางจากตอนใต้ของ สปป.ลาว เข้าสู่เวียดนาม ทั้งนี้ การก่อสร้างเส้นทางมีความคืบหน้ามากในปัจจุบัน คาดว่าจะแล้วเสร็จและเปิดใช้ได้ภายในเดือนเมษายน 2549

ทั้งนี้ เป็นที่คาดว่าเมื่อการพัฒนาโครงข่ายเส้นทางคมนาคมสายสำคัญใน สปป.ลาว เสร็จสิ้น จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่าง ๆ มากมาย ดังนี้

- **การขยายตัวของธุรกิจบริการตามแนวเส้นทางต่าง ๆ** อาทิ ธุรกิจด้านลอจิสติกส์ เช่น บริการขนส่งสินค้า บริการขนส่งผู้โดยสาร ปิมน้ำมัน และคลังสินค้า ซึ่งจะก่อให้เกิดการจ้างงานและสร้างรายได้ให้แก่ สปป.ลาว
- **การท่องเที่ยวในภูมิภาคอินโดจีนขยายตัว** และอาจก่อให้เกิดแนวเส้นทางการท่องเที่ยวสายใหม่ขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อระเบียบการข้ามแดนของประเทศต่าง ๆ ตามแนวเส้นทางสะดวกและรวดเร็วขึ้น อาทิ การเดินทางไปจีนโดยใช้เส้นทางหมายเลข R3E หรือการเดินทางไปเวียดนามด้วยเส้นทางหมายเลข 9
- **การค้าภายในภูมิภาคอินโดจีนขยายตัว** เนื่องจากการคมนาคมทั้งการเดินทางไปมาหาสู่ระหว่างกันและการขนส่งสินค้า มีความหลากหลายและสะดวกขึ้น ส่งผลดีต่อ สปป.ลาว ในฐานะเจ้าของเส้นทาง และต่อประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้สามารถเลือกใช้เส้นทางขนส่งได้อย่างเหมาะสม และช่วยลดต้นทุนการขนส่งได้ระดับหนึ่ง
- **ผู้ส่งออกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยได้ประโยชน์จากการส่งออกสินค้าผ่านท่าเรือด่านงของเวียดนาม** แทนการพึ่งพาการส่งออกผ่านท่าเรือแหลมฉบังเป็นหลักเพียงแห่งเดียว เนื่องจากเส้นทางหมายเลข 9 จากสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 ถึงท่าเรือด่านงมีระยะทางเพียง 505 กิโลเมตร ซึ่งสั้นกว่าระยะทางไปท่าเรือแหลมฉบังถึง 200 กิโลเมตร

ส่วนวิเคราะห์ธุรกิจ ฝ่ายวิชาการ
มีนาคม 2549

โครงสร้างเส้นทางสำคัญของ สปป.ลาว

